

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII : Número 2170

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 8 d'Octubre de 1920

A CAL APOTECARI

- Veu?... Les pesem amb perdigons les ampolles buides.
- Ja entenc. Així digui que aquesta aigua timolada és el *timol* dels perdigons...

El mejor disolvente de los uratos
 Abepala de las vías urinarias
 Oólicos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA
 LAMBIOTTE HERMANOS
 Urotropina - Petañellina (tetramina - Formina)

PÍDASE
 folleto explicativo. Muestras
 a los señores médicos
 Agte. gen.: S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MATILDO MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PARTES

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 psetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadanyes
 més ben construïdes,
 sòlides i còmodes,
 per a caça, camp i tennis,
 són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
 BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda - Expedicions a províncies

Bloks Notes
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓ Unió, n.º 3
 BARCELONA

B AZAR DE LA UNIÓN **N**
 Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

Útils per a escriptori :: Tintes superiors :: Impressions comercials de totes menes

Soler i Torra Germans
 BANQUERS

VALORS - GIROS
 CANVI - CUPONS
 BANCA

Compra venda de valors - Negociació de cupons - Ordres de borsa - Canvi de monedes - Giros sobre l'estranger
 Comptes corrents en monedes nacional i estrangeres

Rambla d'Estudis, 13 i Bonsuccès, 1
 Telèfons 25-A, 316-A, 611-A. - Apartat de correus: 535
 Direcció telegràfica: SOLERTORRA

Antoni López
 IMPRESSOR

Impressions comercials de totes menes
 Treballs de luxe i econòmics
 EDICIONS

Olm, 8, interior   Telèfon 4115 A

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

REVISTES

El «Principal-Palace» va copiar de tots els teatres alegres de París la seva revista, i ara tots els teatres de Barcelona copien la revista del «Principal-Palace». Abans hauriem imitat a l'Ibsen, ara seguim al Bataclan, i al Cassino de París. Abans volíem a l'escena homes plens d'ànima, i avui demanem dones plenes de carn. Abans cridavem ¡cap a la vida!, i ara cridem ¡Ep, cap a l'«Apolo!»! Senyals dels temps, propicis a tots els epicurismes fadigats com estem de idealismes amb excessives majúscules i de tragèdies amb masses morts.

Per ara les revistes segueixen una escala descendent. La del «Principal» era internacional i barcelonina. La de l'«Espaniol» és valenciana. Comença la del «Principal» amb frac i sabates de xarol, i acaba a l'«Espaniol» amb espartenyes. «A la vora del riu mare—m'he deixat les espartenyes...» Altra volta se compleix la nostra tradició plebeia i degenerativa. Si els ballets russos començaren al «Liceo» i acabaren en una barraca, les revistes s'inicien amb un cosmopolitisme boulevardier, per a acabar amb un ¡chè! llevanti; un ¡chè! que afortunadament encara no porta darrera un substantiu.

Però amb coturn o amb espartenyes anem fent de la revista un gènere barceloní, germà del «vaudeville». Bé és veritat que hem adoptat un fàcil procediment per a la confecció de les revistes. Primer, un títol cridaner. Des-

prés dones. Després, més dones. Finalment, dones. D'argument no n'hi ha, perquè lo que volem són escenes i no pas argument. De París ens en anem a Caldetes, i del fons del mar a la Villa-Rosa. Se balla un *Cak-walck* i als cinc minuts la Primavera de Mendelshocs. Comencem a parlar en castellà, passem al francès d'hotel i ens deturem en el català del districte V. Com més olla se faci, més revista. Com més ens destaroten més ens espatarrem. Una revista és un cent peus per a cent caps.

Aquell gran enginy madrileny que's digué Antoni Palomero, explicava an els seus amics lo fàcil que seria recollir trimestres faulosos amb una revista que tenia imaginada i que's podia titular *Del Paradís a la Porta del Sol*. Apareixia Jehovà i presentava la revista. Sortia un chor de caos, un altre de recaos, i Sant Vicens. Després desfilada d'Adans; una altra desfilada d'Eves. Chor de pecats originals. I així successivament, fins a arribar, a través de l'història, a la Porta del Sol, on sortia un chor de *ladillas* que cantava:

«Que escándalo, que escándalo,
lo que pasa aquí.
Usar las cápsulas, las cápsulas,
de Sándalo Midí.»

Nosaltres confiem que sense apelar a l'història, els nostres autors compondran revistes meravelloses només que aprofitant els episodis barcelonins, cosa fàcil i que pot unir amb estretor graciós l'obscenitat i la política. Pot aprofitar-se la qüestió de les subsistències i aparèixer unes ondines i sirenes que serien el peix; unes cols, amb unes faldilles verdes col·locades a l'inrevés, fent les cames de tronxo; la carn estaria representada per les dones més grasses de la *troupe*. El terrorisme proporcionaria una passada de coristes vestides de Fantomes; la llet i la seva pujada, proporcionaria un lema inagotable, apareixent desseguida el carrer de Aribau, acompanyat d'altres avingudes ciutadanes. Sortirien els banys i el bàndol

—Sí, senyor; sóc l'inventor de les pastilles. Amb què ho ha conegut?
—Molt senzill. Perquè vostè és l'home que tus més de Barcelona.

del governador, representat per un guàrdia que aniria examinant les senyores banyistes. I així arribaríem a l'Exposició, final obligat de tota bona revista, desfilant les nacions, les regions, els pobles de Catalunya, i totes reunides, amb la cooperació de les cols, les banyistes, les Fantomes i la llet, aclamarien una apoteosis de l'Alarma, amb un rètol sostingut per dos àngels, que serien dues nenes de quinze anys amb un sumari vestit d'àngel, és a dir, amb dues ales, i que diria: «Glòria in excelsis Barcino».

El teatre català va triomfar amb el «vaudeville», i ara comença la segona victòria amb les revistes. De «vaudeville» al «Romea» no en volen, i segueix éssent una casa trista i familiar. Afortunadament a «Romea» hi ha En Montero, que acabarà fent una revista, redimint al «Romea» per l'us de les cames sense mitges i dels ballarins amb estrenya-caps i estrenya-cintures.

PARADOX

MUNICIPALESCA

Un geni consistorial

Res admira tant com la facilitat amb que es passa, a l'Ajuntament, de la nota dramàtica a la còmica o grotesca.

Després de la sessió—tràgica per a Barcelona—dedicada als pressupostos extraordinaris, els incidents divertidíssims suscitats amb motiu de la retolació dels carrers i de l'actitud política presa al Consistori pel regidor senyor Bolós. Un i altre fet, diuen a les clares lo que cal esperar d'un agrupament on es donen episodis de la mena dels que acabem d'esmentar.

El senyor Bolós, que entrà a la Casa Gran pels vots jaumins, s'ha separat ara—o l'han separat—del partit que li confià la representació que ostenta. Dit està, que queda virtualment inutilitzat per a seguir dient-se el portaveu dels qui, havent-lo investit un dia amb la seva confiança, li retiren avui els poders.

Al nostre entendre, i creiem que en opinió de tota persona de mitjà criteri, s'imposava la renúncia del senyor Bolós, publicament residenciat pels seus amics. De no poguer ésser la dimissió, un apartament absolut de les tasques municipals. Es lo menys que pot fer un mandatari, si creu que s'interposa entre ell i els seus representants l'abim esperitual que ha manifestat el propi senyor Bolós. O això, o confessar que la lògica que regula les accions dels homes polítics, reposa en un principi acomodaticí, desprovist totalment de sentit.

Demostrant ésser de la fusta dels herois que afronten

L'apotecari.—Ja vindran, ja, un dia o altrel...

les pitjors contingències i ho sacrifiquen tot per a servir al comú, ha provat el senyor Bolós de trobar una explicació a la seva conducta, a desgrat, pot-ser, de la veu de la seva consciència, que li signa la cadira del seu despatx particular, en substitució de l'escó que indègudament detenta.

El senyor Bolós, insignificant com a regidor, ha alçat bandera pròpia, creant una nova minoria unipersonal, que és a hores d'ara l'admiració i la riota de xics i grans.

Dubtem que l'obra a realitzar pel senyor Bolós a Câ la Ciutat compensi el ridícol en que's troba l'infeliç expulsat, al que no bastarà a consolar del seu aïllament i de la seva tristesa, la màxima ibseniana que ensenya que *l'home més fort és el que sap estar més sol*.

JUST

Un jove dependent va a trobar el metge.

Li pregunta aquest:

—Pateix d'insomni?

—Sí, senyor. Especialment quan sóc al despatx.

Esperit de crític

A «Romea» segueix la mala estrugància. Debut que semblava un enterrament de la temporada. Obra estrenada, obra dolenta. En Crehuet, l'autor gloriós de *La Morta*, ens ofería un altre mort. I vàrem sortir tots, repetint la lletania de cada estrena:

—No té remei! No té remei!

An En Crehuet, no obstant, el felicitaven els amics. Anava bé, anava bé l'obra, i al públic li agradava... Però En Crehuet prou que coneixia el soroll dels aplaudiments i els d'aquella nit no eren com altres que havia escoltat.

—Veiam lo que diran els periòdics—li digueren.

—Tant se me'n dóna—respongué.—No penso llegir-los. Mai ho llegeixo, el que diuen de mí.

Acabada la funció, els crítics efectius i els honoraris, anaven fent la dissecció de l'obra.

—I tu què diràs?—preguntaren a un dels crítics efectius.

—L'alabaré. Quin remei me queda?

—Doncs En Crehuet ha dit que no pensa llegir els diaris.

—Ah, sí?—respongué el crític.—Recristo, i com m'ni abonaré!

L'organització

Els obrers, dels sindicats, ne diuen «l'organització». Abans ne deien «les ideies». Però l'organització d'aquesta anècdota no és pas l'obrera, sinó la de la beneficència del senyor governador. Tan perfecte és que si el don Carles August Frederic Bas, tingués esperit de gran senyor magnànim i magnífic, podria transformar-se en un pet Llorens de Medicis, otorgant la seva protecció crematística a artistes i homes de lletres en lloc de concedir-la a una extensa capella de «maitres chanteurs».

I ho diem...

Per a socórrer a la viuda del guàrdia mort a la Barceloneta, el senyor don Lluís Felip Bas inicià una subscripció que immediatament ha conseguit deu mil pessetes. El senyor governador va llegir el dilluns la llista: Societat Colomòfila, 500 pessetes; «Principal-Palace», 500 pessetes; Circol Equèstre, 500 pessetes; cafè de «Novedades», 500 pessetes; cafè del «Tivoli», 500 pessetes... Total, uns milers de pessetes amb una senzilla insinuació feta a les empreses de les sales de jòc. Aplicada aquesta fórmula al nostre art, la pintura, l'escultura, la música i la poesia, floreixerien com sota un Lleó X o un Lluís de Baviera. Ja veu que no volem compararlo amb gent ínfima.

Però després de la llista dels cirkols recreatius figurava una quantitat modestíssima, que, no obstant, tenia més valor que les altres. Després de Caçadors, i la Colomòfila i el Principal, venia el director de la presó amb cinc pessetes.

—Hay ceros, señor gobernador?—pregunta un pe-riodista.

—Hay narices—respongué un altre.

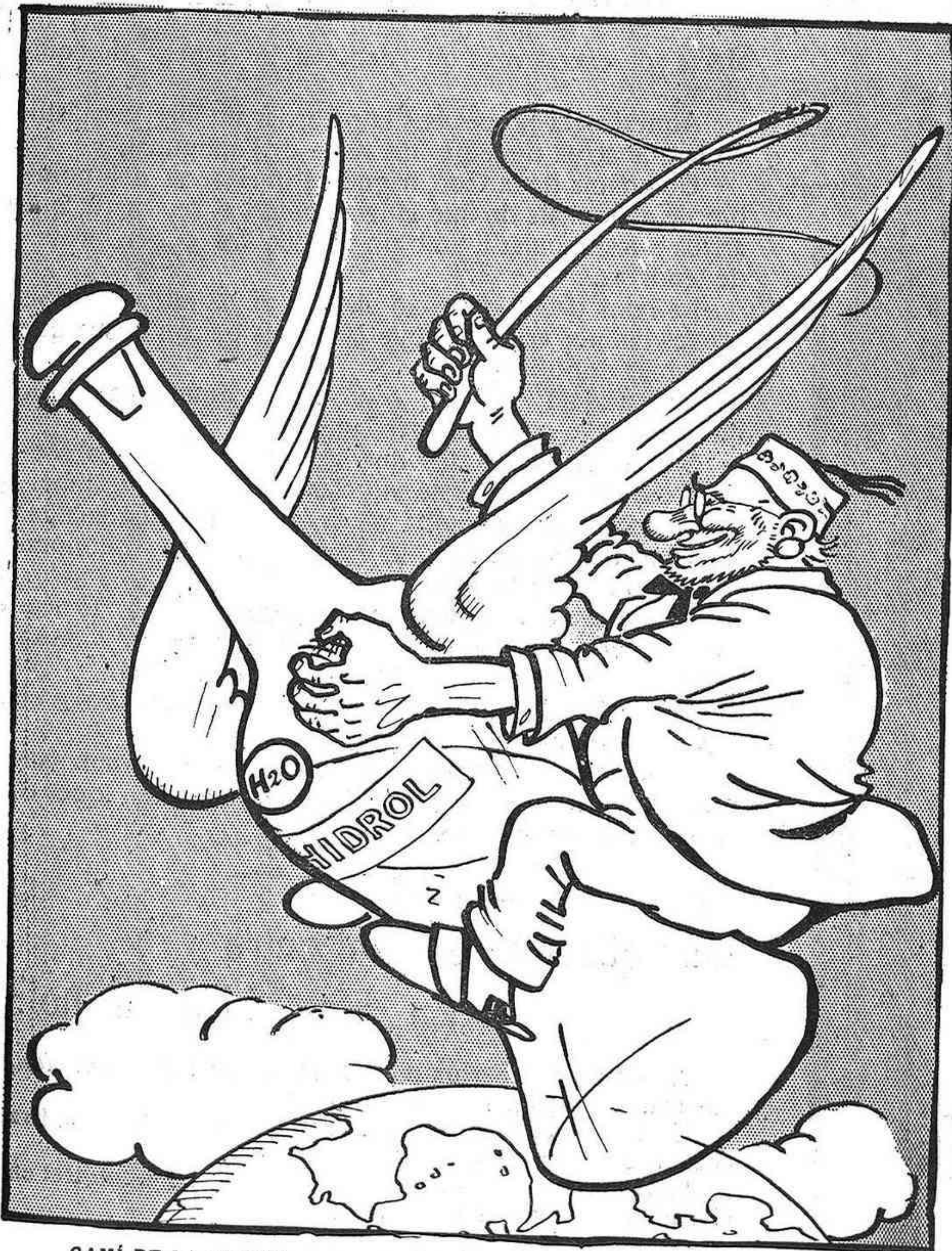
I així foren premiades les úniques cinc pessetes que havien estat donades per caritat.

POTI - POTI

Estem en plena època de pluja i els vaquers han posat la llet a pesseta. Qui és capaç d'entendre aquest misteri?

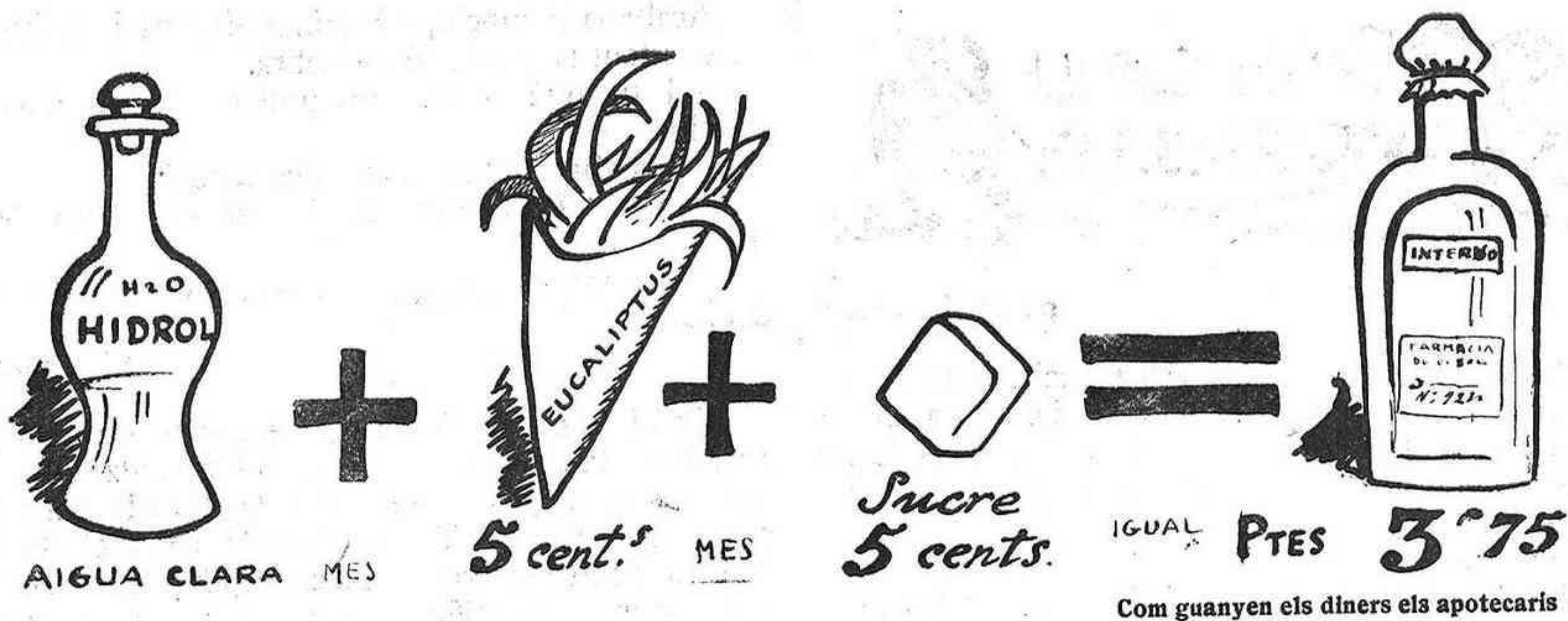
La pluja, que no ha sigut obstacle per a aquest nou augment de la llet, ha deixat, en canvi, els barrets de palla fets unes veritables coques.

El meu, d'ençà dels darrers aiguats, va d'ala caiguda. Lo trist, és que no oviro la possibilitat de substituir-lo.

CAMÍ DE LA GLORIA

—Pensar que dec la fama i la fortuna a l'aigua de l'aixeta!...

Si a Barcelona quedessin colomistes, provaria d'adquirir un barret venturer.

En el cas de que en trobés algun a la mida. Perquè amb tants augments i amb tanta carestia, amb tantes tribulacions com ens afligeixen, tinc un cap com uns tres quartans.

Mida inconeguda pels barretaires.

Sort tenim de que de tard en tard vé la nota picant, a distreu-re'ns de les angoixes que l'actual situació comporta.

Així, per exemple, acabo de llegir que una senyora

americana ha demanat el divorci, al·legant que el seu marit l'abraça massa sovint.

Que l'abraça al carrer, al restaurant, al teatre, al tramvia... *En fin*, demanin. Hi ha dia —segons la reclamant— que surt a raó de trescents petons.

L'esposa estima que semblables demostracions de afecte són excessives i que denoten un esperit desequilibrat.

Aquest petit procés ens fa recordar un litigi per l'istil, en la que actuà de jutge una reina de l'antiquitat.

Una dama de la Cort hagué de queixar-se del nombre de assiduitats de que la feia objecte el seu marit, que arribà a testimoniar-li amb un sol dia, fins a deu proves de tendresa.

La reina decidí que això passava de la ratlla i que sis proves d'amor eren més que suficients per un cristià que veritablement ho sigués.

La xifra farà, pot-ser, somriure a alguna llegidora, que trobarà la quantitat inverosímil.

Riuran, en tot cas, les que ignorin que en les Memòries d'un autor que no vui citar, es parla d'un ambaixador marroquí, que solia oferir vint-i-dos homenatges de consideració, en una nit, a les amigues que l'honoraven amb la seva amistat.

I les que no sàpiguen que un general romà, Proculus, va fer presoneres a cent verges, amb les que va casar-se sumariament en el terme de quinze dies.

Un match d'aquesta mena obtindria un èxit boig en la vinenta olimpíada.

Si sabiem que s'havia d'incloure en el programa, sumariem el nostre preg al dels que demanen que es celebri a Barcelona.—X. X. X.

—Què vol dir aquesta creu?
—Vol dir «entra que't crucificarem».

Una qüestió personal entre En Junoy i En Rusiñol?

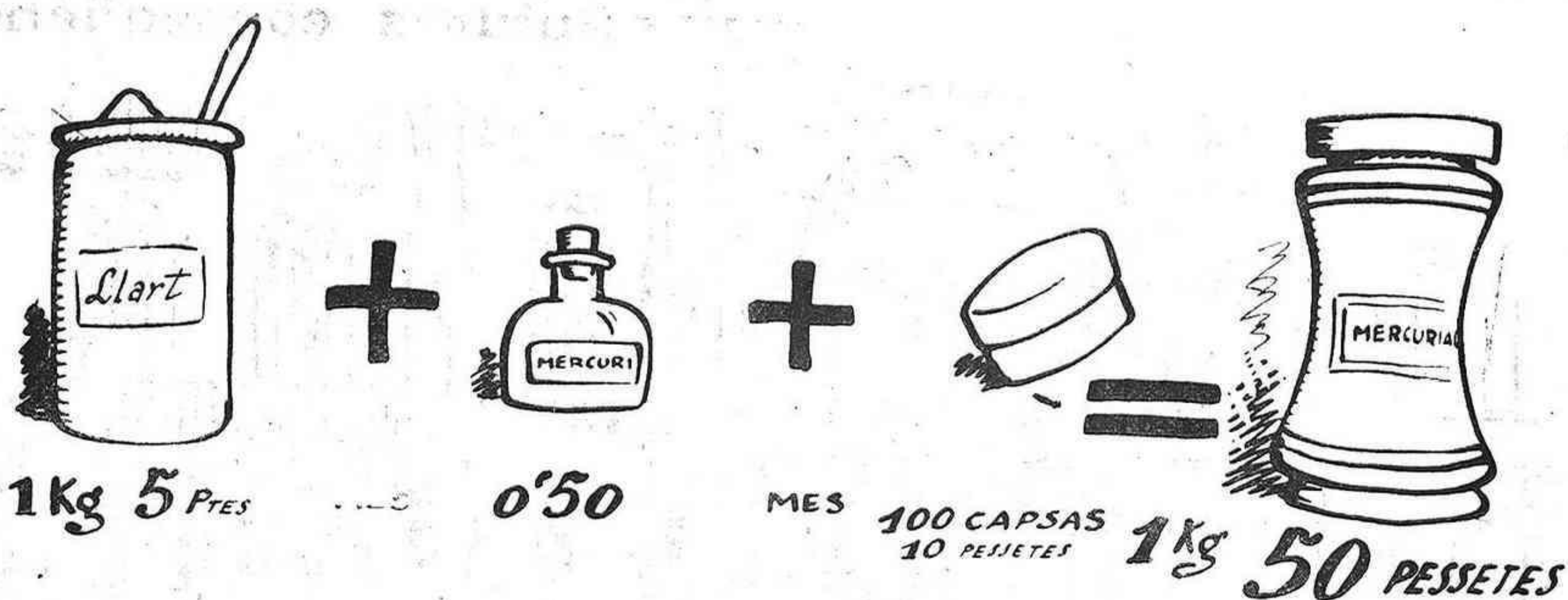
Al enterar-nos per un diari de Madrid del gran *noticcion*, ens mancà temps per a indagar la veritat.

Un desafiament entre els dos grans amics de tota la vida! Era cosa insòlita, realment.

I... respirem! De les averiguacions fetes, n'havem tret en clar un document. Heu-se'l aquí:

ACTA D'HONOR

Els dos desafiats que firmen aquesta acta d'honor pel

Com guanyen els diners els apotecaris.

duel que havien de tenir, i que estan ben segurs que no tindran, han amistosament acordat alguns punts:

Primerament. Que fa masses anys que són amics, i bons amics, per a ofendre's amb armes ofensives, que si generalment no ofenen podrien ofendre, i seria molt trist.

Segonament. Que en tocant al ram, diguem-ne de l'honor, ni l'un ni l'altre som dubtosos. Tant d'honor te dono, tant me'n tornes; no regategem i ja estem en paus. L'honor no és com les subsistències, que ara pugem i que després... no baixen. L'honor es té o no es té... i no en parlem més. I com, gràcies a Déu, en tenim, pensem conservar-lo... per molta estona.

Tercerament. Que tant l'un com l'altre no sabem de tirar la pistola, i podrien succeir dues coses, que totes dues serien molt greus, o que ens fessim mal amb el *gaitillo*, o que matessim algun padri, i qui jemegaja ha rebut.

I per fi, que no ens dóna la gana de matar-nos ni d'esgarrinxar-nos. Tot són trastorns per a la família, i àrnica, i tonteries quirúrgiques, i els únics que hi surten guanyant són els metges i els apotecaris.

Firmem, doncs, que anem seguint tan amics com abans, i potser molt més. Que no hi ha res al món que ajunti tant als homes com haver estat en perill de mort junts. I que encara ens queden molts anys de vida, si ens l'havem de treure l'un a l'altre.

EMILI JUNOY.—SANTIAGO RUSIÑOL

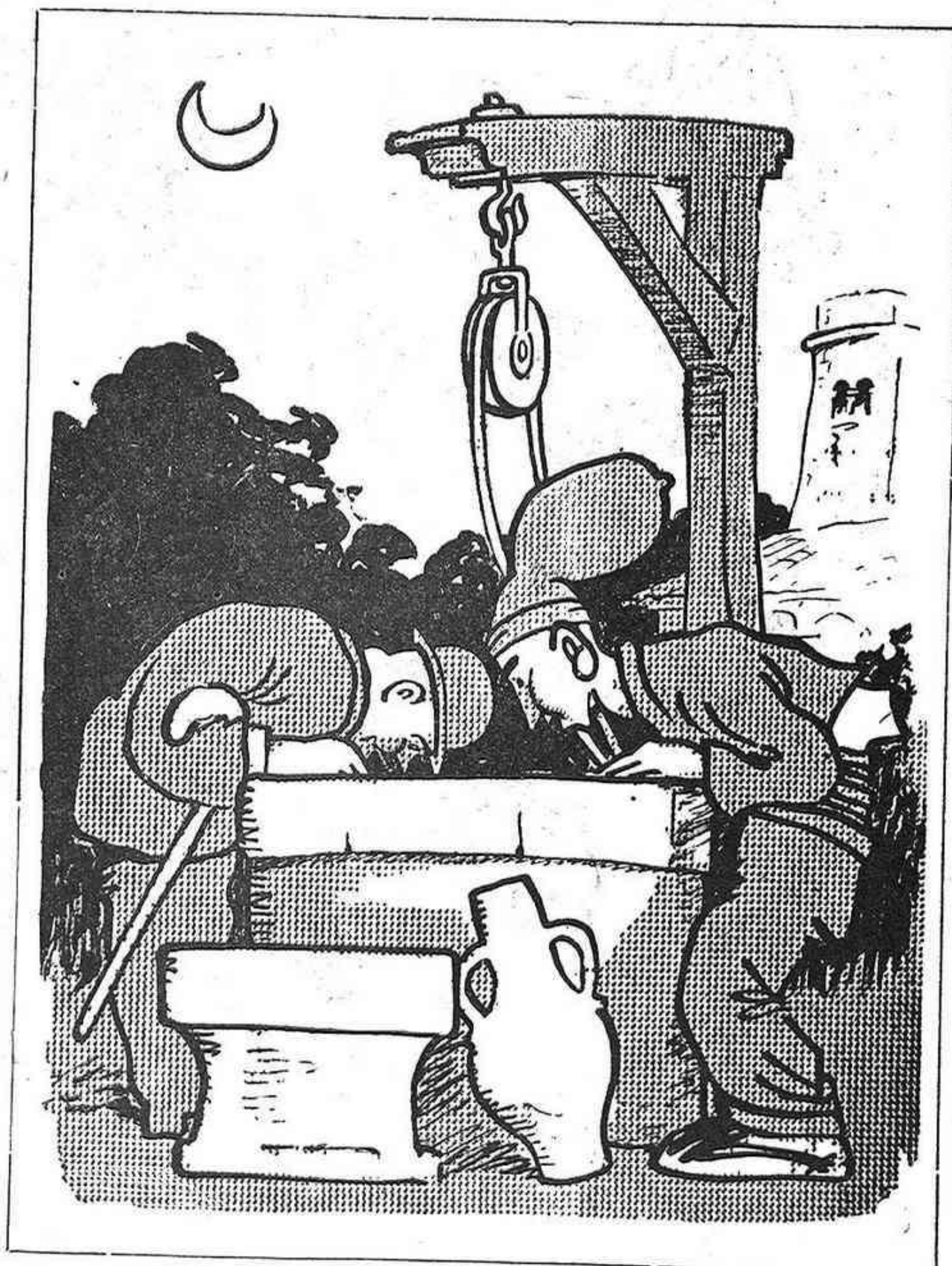
Inútil dir que els amics de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA celebrem el resultat altament satisfactori d'aqueix sensacional desafi.

Ja tenim l'acta! Ara només falta l'àpet.
I esperem que al àpet hi serem convidats...

L'apotecari nèt

El poble que's nega a treure dels apotecaris la tradició de brutícia, és injust. L'apotecari no fa més que lo que el metge li dicta, i si fa brutícies no fa més que practicar les receptes mèdiques. De manera que la brutícia vé del metge.

La prova la tenim en que al costat de la brutícia llegendària dels apotecaris, hi ha l'altra la del pou, d'on el farmacèutic fa sortir les medicines. L'apotecari és nèt, aimador de l'aigua, industrial d'aixeta, company de tabernes i de lleters. El brut és el metge que li ordena confeccioni mixtures extrafalàries per a nosaltres, quan estem malalts.

—Veu?... En aquesta aigua hi viuen moltes angulles.
—Caram, ja ho crec!.. D'aquesta aigua també en viurien molts farmacèutics.

Futures conseqüències del Sindicalisme farmacèutic

Règim obligatori de específics i medicaments

GLOSSARI

L'APOTECARI DE POBLE

Al meu amic En J. Torrents, de Sóller

—Els metges donem moltes ajudes, però la ajuda més important la donem als farmacèutics.

—I com s'ho ha fet per a arribar a noranta anys?...
—Molt senzill: no ficant-me mai al cos cap potinga d'apotecari.

Sempre he tingut una gran simpatia pels apotecaris de poble. Una simpatia per aquells que posen a la porta: «Apotecari» en lloc de farmacèutic. Els farmacèutics, a ciutat, arreglen l'establiment amb marbres cargolats a la porta, amb vidres que semblen marbre, i amb marbres que semblen cotó fluix, i posen els medicaments en uns pots de fayance tan nets, que els remeis semblen perfums.

L'apotecari de poble quan ven un unguent es veu que ho és, perquè el pot blau ja n'està untat, de des de temps immemorial. Cada capsa porta el seu rètol, i el parroquià no s'erra, ni l'apotecari tampoc; allí l'herba medicinal, acaba d'arribar del prat, i si els bous no se l'han menjada se la mengen els malalts, i s'engreixen els uns i es curen els altres, i sobretot, si tenen metzines an aquestes ampelles funeràries, que porten un cap de mort, encara que el metge les repleti en un moviment d'ofuscació no les despatxen... i fan santament.

Ademès, aquests apotecaris quasi no tenen específics, i l'específic es pot dir que és el cubisme medicinal. L'específic el porta el metge en el rètol, i adéu terapèutica. Allò de tenir una ampolla que't digui: «en pots pendre tant» i et curaràs d'això i d'allò altre, és com un curs de medicina, que aprèn el malalt en lloc del metge. El malalt passa a ésser doctor, amb la diferència importantíssima que l'un cobra i l'altre paga, morint-se el que paga en lloc del que cobra.

De tot això els apotecaris de poble no en saben res, i fan bè. Un apotecari, en un poblet, quasi es pot dir que és inofensiu. Si es moren al poble no és per culpa seva. Quasi no arriba ni a ésser-ne còmplice, ni encubridor, és sols espectador. No dona metzines a ningú, i com que els remeis són fets a la cuina, i abans de donar-los, ja els han tastat la dona i els fills i tots els entrants a la casa, l'home sap per experiència que si no fan mal, no fan bè. Lo de que els pots estiguin en llatí, és tan sols decoratiu: Es per donar prestigi an el pot, que si portés el rètol català tothom hi tindria franquesa i hi donarien confiança, però lo de dintre és sempre lo mateix; tan mateix que fins hi han unguents, que són herències de família, i que no s'han canviat del dipòsit des del segle catorze o el quinze. El que es mor en un poble d'aquests, és perquè vol. Les morts són sempre naturals, tan naturals que fins els difunts no se'n saben avenir. L'apotecari és un Pilats, que se'n pot rentar les mans, i els parents del mort no han d'agrair res que l'hagin enviat al cementiri.

Ademès, lo que també fa simpàtic a l'apotecari de poble, és que de dintre, del cau dels secrets, que els farmacèutics de ciutat en solen dir laboratori, ell en diu «rebot» i crec que té raó, perquè hi ha més verdures, o siguin herbes, que retortes alambics i ampelles. Lo relativament perillós està al costat, a la rebotiga, i en aquesta rebotiga s'hi acoblen, desafiant tots els remeis concentrats, lo més valent de la població, tant en ciència com en paciència. Allí hi va l'alcalde, hi van els regidors, els ex regidors i els que tenen misas per ésser-ne quan pugin els seus, i entre aquestes forces polítiques, i les armades, que solen ésser el cabo de carabiners, o el tinent de civils, o mitja pareja, amb les forces vives locals, que són l'adroguer i dos propietaris, els caps vespres, entre el diacalon

El taverner.—Jo, de tres petricons d'aigua i un de vi, en faig pagar 60 cèntims.
L'apotecari.—Doncs jo d'un petricó d'aigua i una mica de sucre en trec 14 rals.

la hipecacuna, i les ametlles dolces, hi armen cada discussió que sort que tots són del sometent, que si no fos així els del sometent haurien d'entrar allí a disoldre'ls.

Sigui com sigui, d'entre aquelles capsas en surt l'il·lustració del poble. Aquella mica de llatí que hi ha en els pots, són unes normes del bell parlar, i saviesa, i tot és plè de moderació. Si al bò de l'acalorament es deixa anar algun mot groixut és tret dels clàssics i al bust d'Hipòcrates de guix platejat que presideix damunt de les balances de llautó, converteix el lloc en acadèmia, no se li han d'enrogir les galtes.

El poble ho sap, i els té un gran respecte. Quan els carrers ja són a les fosques, aquest globo d'aigua verda, encès al mig de l'aparador darrera del cuc solitari, ja tothom tingui a l'apotecari com l'home de llums i de sapiguer.

I el bò de l'apotecari, que té la consciència serena, qui no despatxa, mal no fa, viu tranquil i reposat, amb la seva dona i els molts fills que ha anat tenint, quan les nits són llargues i aquella peste de salut no deixa vendre medicaments.

Aquesta venda sempre està pendent, això sí, amb la bona amistat, que tingui amb el metge de poble.

N'havíem conegut un dels de poble, que hi era renyit amb el metge i vinga no rebre receptes.

Per un etzar, varen fer les paus, i l'endemà, malalt. A la tenda i a la sota-tenda no s'entenien. Mateix que si hi hagués una epidèmia, anaven buid que feia anys i anys que no els havien destapat, i remeis eren fàcils, no varen fer mal a ningú, i va anar tenint salut com n'havien tingut els avis gut els rebesavis.

APOTECÀRIES

I

—I vostè, també és sindicat, doctor Permanye.

—Dona, no mancaria més... Al Sindicat de les professions Lliberals...

—Ai, ai, jo em creia que els apotecaris eren de de l'Aigua, amb tanta que en fan anar a dojo...

II

—No! No el puc admetre de cap de les maneres. La ferida és greu i...

—Miri que s'escola, doctor!...

—M'ho ordena així el Sindicat. Primer que tot és la «disciplina».

—Pobret! I tot per no volguer fer-se del Sindicat.

—Ara n'hi faran ésser per força. No té altre remei...

—Quin, quin, senyor apotecari?...

—Registrar-lo en les oficines del sindicat «Unic» del cementiri.

III

—Digui, don Ramon, que se'l pot pendre amb tota confiança aquest específic. Es fet meu. i de resultats positius... Una culleradeta de... enten?

—Vol dir... prengué

TELÓ ENLAIRE

ROMEÀ

El programa Crehuet-Montero—dues estrenes—va tenir el do d'omplir el vell teatre del carrer de l'Hospital.

L'obra grossa, *El fill de la por*, d'En Crehuet, és una comèdia dramàtica mancada de tipisme i amb mires a l'universalitat, tal com diu En Gual que han d'ésser d'ara endavant les comèdies, si volem regenerar el teatre. A l'obra s'hi endavina una idea sanitosa, s'hi descobreix un bon intent, però... ai!... té un defecte capital i molts defectes secundaris. Ni la intriga ni l'acció arriben a interessar, i si ho fan, interessen en tan escassos moments, que el públic troba que no val la pena de capficar-se-hi. L'argument no enclou una gran novetat, i no ens entretindrem pas a explicar-lo; n'hi haurà prou amb dir que tot allò que hi passa no és fill de la lògica real i humana, sinó *fill de la por...* del autor que camina de cap al desenllaç bellugant les figures—moltes d'elles falses—obeint no a les lleis del verisme artístic, sinó al pur caprici del dramaturg. Ademés perjudica molt a la comèdia un inútil excés de literatura.—Sentim molt haver de parlar així—sobre tot perquè, al dir això, sembla que volguem desmentir els forts aplaudiments amb que l'obra fou rebuda la nit de l'estrena. Però no vol dir res; potser coincidirem amb el públic que assisteixi a la vintena representació, que tan debó que hi arribi *El fill de la por...* d'En Pompeu Crehuet.

L'interpretació, regular.

Per fi de festa s'estrenà una comedieta còmica, original d'En Joaquim Montero *El que costa vestir bé*. Es tracta d'una farsa de *corte* francès, un petit vodevil enginyoset, amb xistus engiponats a la Rambla, i amb una «moraleja» que's deixa aplaudir. La gent—la gent de butaques, de llotges i de galliner—hi riu molt. I si hi riu i s'ha escrit per a riure-hi, quelcom tindrà de mèrit l'obreta.

L'actor protagonista (senyor Montero), l'Aymerich i les senyores interpretaren el vodevil amb bona voluntat.

PRINCIPAL-PALACE

Ahir degué estrenar-se la segona revista *Chófer... al Palace*. No som a temps per a parlar-ne. Prometem fer-ho amb la deguda extensió la setmana entrant.

Sabem, sí, que és esplèndida i que farà més furor, encara que l'altra. Un grapat de quadres nous, els uns plàstics i artístics, els altres còmics i d'actualitat.

Vaja, que amb tota seguretat pot afirmar-se que haurà estat un gran èxit; i que En Fernandet Bayés, que és l'ànima d'aqueixos espectacles del «Palace»—lo més brillant i lo més esplendorós que en matèria de revistes s'hagi presentat a Barcelona—pot apuntar-se'n una altra de bona.

Per endavant la nostra felicitació.

POLIORAMA

Cal reconèixer que En Ricard Güell, general en quefe de *las huestes* que actuen al *Poli*, mereix ésser proclamat príncep de la Barrila, i més en els moments actuals, en que sols la tragèdia impera.

Ha començat una bona campanya, a base d'obres del teatre *astrakan* que ve a ésser una mena de *bálsamo consolador*, per tots aquells que's passen el dia treient foc pels caixals, que som el 99 i mig per cent dels que tenim la desgràcia de viure en un país governat—això és un dir—pel gloriós *sanyó* Dato. (que Déu no'ns guardi).

Han estrenat *El niño perdido*, *Un drama en las alturas*, i la bonica comèdia d'En Pere Wolff, traduïda per En García Velloso, *El secreto del polichinela*, totes amb èxit, anunciant-se noves produccions, entre elles una d'En Muñoz Seca que diuen que va força bé per a passar una estona divertida.

Ja en parlarem.

Que duri. I... ja ho saben els que estan tristos i *cabizbajos*. Al *Poli* falta gent

*que mentre allí hi hagi En Güell,
de rialles n'ompliran un cistell*

que diria un dels nous poetes de la «Lliga».

APOLO

Apuntem un bon èxit: la revista còmica desbaratada, lletra dels literats «Amichatis» i Fontdevila, amb il·lustracions musicals dels mestres Clarà i Costa.

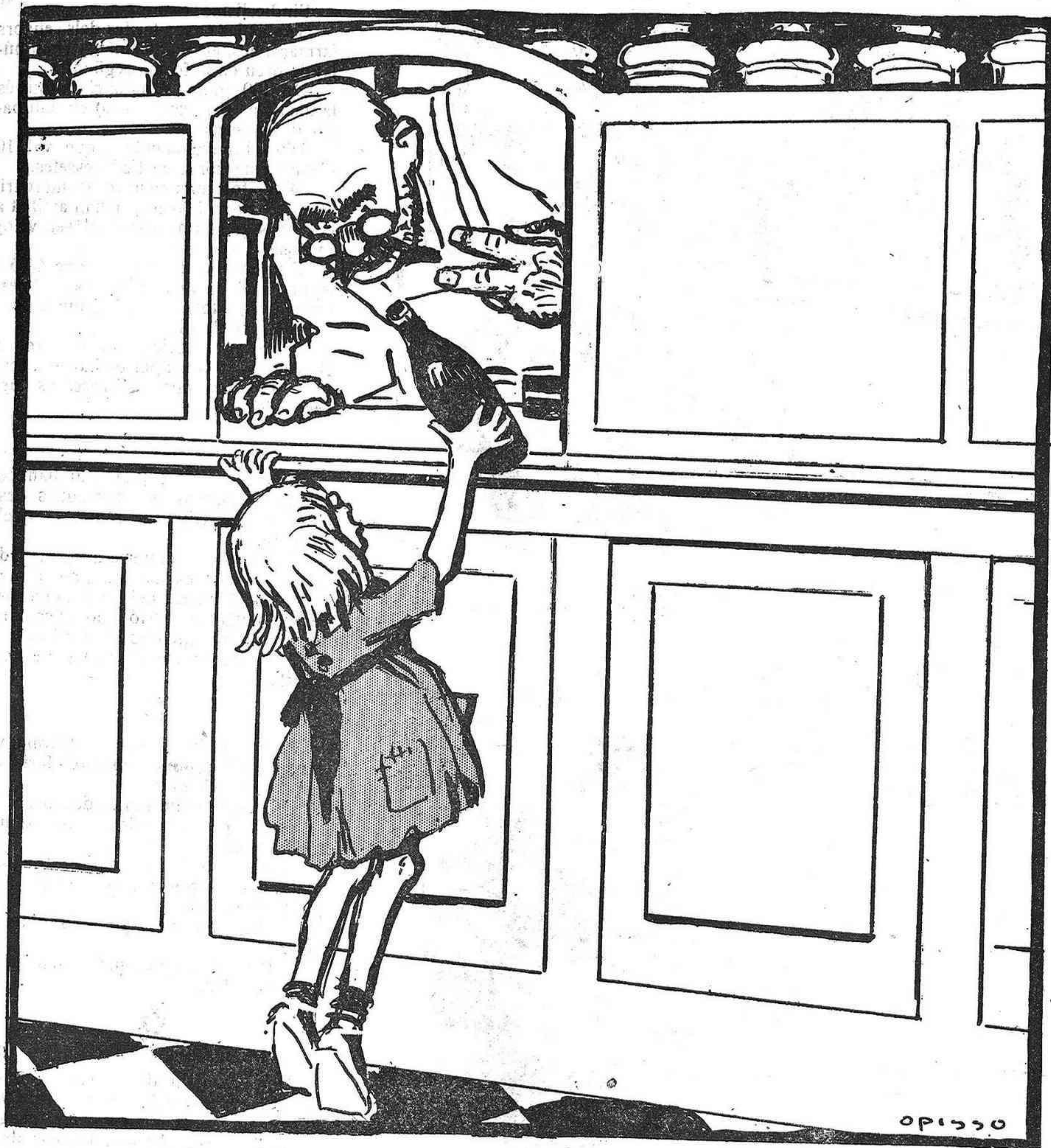
L'obra es titula *¡Eh... al Apolo!* i consta de dos actes d'en un pròleg i onze quadres, la major part dels quals aplaudits, perquè realment s'ho mereixen. Sobre tot els en caràcter popular barceloní, resulten molts graciosos en situacions encertades i xistus ben trobats. Especialment ovacionat un quadre satíric i que porta per títol *l'Esquella de la Torratxa*, en el qual el nostre setfa molt bon paper.

En què a l'«Apolo» tenen revista per a dies.

SCOLA CATALANA D'ART DRAMÀTIC

Enge passat, al matí, es celebrà la Sessió inaugural 1920-21. L'acte tingué lloc al «Eldorado» i es vegé ben concorregut.

Després de llegida la memòria dels treballs realitzats per durant l'any anterior, i després d'un atinat discurs de l'actor Gual deliniant projectes i fent encertada crítica, vingué l'esperada Conferència d'En Frederic d'Arce tractant de *Les representacions en el camp de batalla*. Parlament instructiu i ple d'amenitat, obra cultural d'un esperit observador, que és al mateix temps un artista. En Pujulà fou aplaudit xardorosament per la conferència, convenientment il·lustrada amb projectes de escenes de teatre al front.

—La mama ha dit que'm posi deu cèntims d'arnica.
—No's fan, deu cèntims!... Han d'ésser dos duros!

ESQUELLOTS

Quin fracàs, els pacificadors esperituals del nostre Ajuntament!...

Ja devien llegir la contesta dels Sindicats a la proposició del Municipi.

«No volem res amb vosaltres, perquè vosaltres sou els principals culpables del augment de preu de les subsistències i, per tant, del estat de coses actual.»

Val a dir veritat per això que, en aquest punt, els Sindicats tenen una mica de raó.

Abans de pacificar els esperits, lo essencial seria penjar uns quants monopolitzadors.

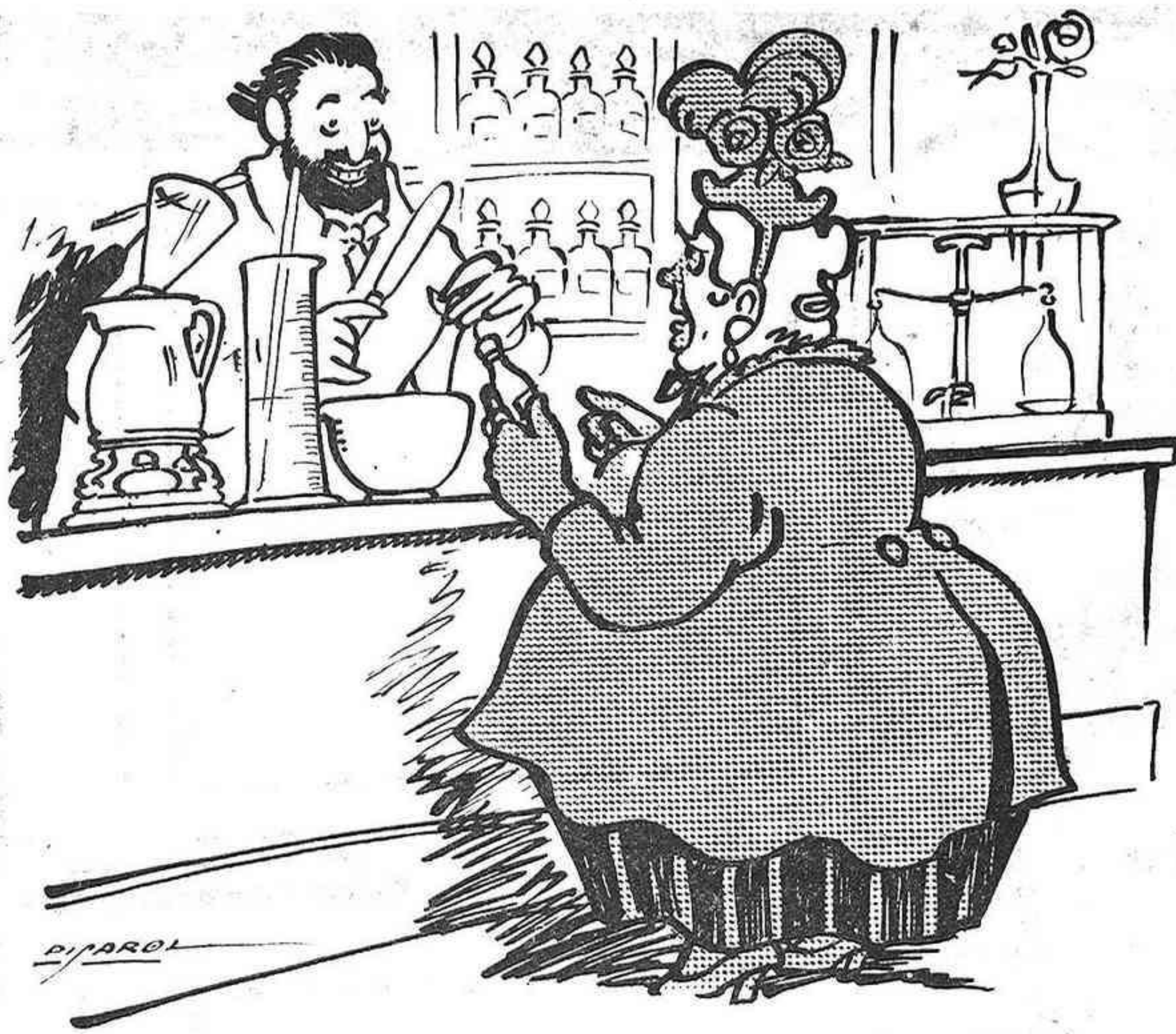
I a això no hi han ajudat mai els il·lustres regidors de Barcelona.

Ni ganes que en tenen!

«Bajo la presidencia del gobernador, se reunió ayer la Junta de Sanidad e Higiene.»

Heu's aquí una notícia que sempre se'ns dona a mitges. Perquè lo natural és que s'acabés així:

«Al sortir, els membres de la Junta de Sanitat i Higiene encepegaren amb un pilot d'escombraries.»

—Vostè està segur que el seu específic cura?
 —Senyora!... Puc assegurar-li que a mi m'ha anat molt bé.

—He pres magnèsia anglesa i després, veient que era inútil, alguardent alemany.
 —Al, pobre!... I és clar, ara deu tenir a dintre... la batalla de Iprès!...

Paga, que és gata.

Cada vegada que els veïns pregunten al governador si s'ha de pagar o no l'augment del preu de l'electricitat que han senyalat les Companyies, el senyor Bas—què fas que no te'n bas?—contesta vagament i amb ebasivas.

Tan senzill que seria respondre: *pagueu!*

Que és lo que al cap-de-avall hauran de fer els consumidors.

I de lo qual no'n dubta gens el senyor governador civil.

Sindicalisme castiç.

Segons les noves tarifes dels senyors farmacèutics, els medicaments s'han pujat de preu en la forma següent:

De 100 grams d'aigua clara (que és la medicina per excel·lència) en fan pagar una pesseta.

D'una llimonada vulgar, que val 10 cèntims, ne compten 1'50 pessetes.

D'una fórmula: cianuro de mercuri, 10 gr. i aigua 500 gr., n'han arribat a cobrar 4 pessetes, essent el seu valor intrínsec 5 cèntims.

D'una solució: sulfat de zinc 0'05 i aigua destilada 30, se n'han pagat 3 pessetes; i val, a tot estírar, 5 cèntims.

I tot per l'estil.

Senyors bolxevics, quan entreu a Barcelona, ja sabeu per on haveu de començar a *demanar satisfaccions*: per casa dels apotecaris.

Al Saló de Sant Joan s'hi han començat a instal·lar unes barraques destinades a la «Fira de Mostres» que's prepara.

Nosaltres votem per a que, acabada la Fira, les citades barraques restin propietat de l'Ajuntament i formin una continuïtat de la Col·lecció Zoològica, instal·lant-s'hi unes quantes bèsties feres.

Ara que en corren tantes pels carrers!...

A un cambrer d'un restaurant va sorprendre'l la policia mentre oferia un punyal a un client...

Es clar, la policia el va detenir.

Oferir punyals a la clientela d'una fonda és quelcom insòlit.

Encara que'l tal cambrer fou un tonto, perquè podia tenir l'excusa a la punta de la llengua:

—Què fa vostè aquí amb aquesta eina?...

—Res... El senyor, que'm demanava un escura-dents.

Notes de Casa:

Del president de la Comissió de Cultura del nostre Ajuntament rebérem una atenta invitació per a l'acte inaugural de l'Escola de Labors i Oficis de la Dona.

Molt agraïts al senyor Nicolau.

—La «Colla del Pensil de l'Onyar», de Girona, ens envia la còpia d'una Crida que fa als dibuixants humoristes

per a concórrer a una Exposició que s'ha organitzat en la invicta ciutat susdita.

Apa, ninotaires, que s'ofereixen tres premis en metàl·lic!

—Del «Bloc Nacionalista Obrer Germinal» havem rebut unes atentes invitacions per a la ballaruga que tindrà lloc els dies 10, 24 i 31 del mes corrent.

Mercès.

Imp. L'Esquella i La Campana, Olm, 8.—Barcelona

TOS, CATARROS, BRONQUITIS CRÒNICAS
 SE CURAN RADICALMENTE CON LAS
CUATRO PESETAS BOTE

Gotas Helenianas

Pidanse en Farmacias y Droguerías

Pronto quedará terminada la impresión del popular libro

EL AÑO EN LA MANO

ALMÁNÁQUE enciclopedia de la vida práctica para 1921

Pueden nuestros corresponsales formular pedido, pues serán servidos por riguroso turno

Obres del poeta C. GUMÀ

Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tomets titolats: *Fruyta amarga*, *Fruyta verda*, *Fruyta agre-dolsa* y *Fruyta madura*: segona edició, il·lustrada. Cada tomet 0 60 de pesseta; tots junts. . . 2'40

L' amor, lo matrimoni y 'l divorci . . . . . 0'60

Del bressol al cementiri . . . . . 0'60

Buscant la felicitat . . . . . 0'60

Petons y pessichs 0 60

Barcelona en camisa . . . . . 0'60

Lo deù del segle . . . . . 0'60

¿Home ó dona? . . . . . 0'60

La dona nua (*Moralment!*) . . . . . 0'60

Tipos y topes (*Colecció de retratos*) . . . . . 0'60

¿Guerra al cólera! *Instruccions pera combatrel* . . . . . 0'80

Cla y catalá. *Lliçons de gramática parda* . . . . . 0'60

Don Quijote de Vallcarca . . . . . 0'60

¿Ecce-Hom! *Monólech en un acte y en vers* . . . . . 0'60

Mil y un pensaments.—Colecció de máximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas . . . . . (agotada)

Lo Rosari de l' Aurora.—Album humorístich, ab caricaturas . . . . . (agotada)

Filomena.—Viatje de recreo al interior d' una dona. . . . . 0'60

Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán. . . . . 0'60

Sobre las donas.—Polémica entre *C. Gumà* y *Fantástich*. . . . . 0'60

Gos y gat.—Juguet cómich en un acte y en vers. . . . . (agotada)

Vuyts y nous.—Ab lo *retrato* del autor. . . . . 0'60

Un cap-mas.—Juguet cómich en un acte y en vers . . . . . (agot.)

20 minuts de broma.—Un tomet que conté dos monólechs representables, titolats: *¿Tres micos!* y *Un cessant* . . . . . 0'60

Lo pot de la confitura.—Colecció de poesias. . . . . (agotada)

La Exposició Universal.—Humorada agre-dolsa. . . . . 0'60

Cura de cristiá.—Juguet cómich en un acte y en vers (agot.)

Guia cómica de la Exposició Universal.—Un tomo de 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos. (agot.)

L' amor es cego.—Juguet cómich en un acte y en vers (agot.)

Cansóns de la flamarada.—Un tomo de 128 páginas. . . . . 1'50

Una casa de dispesas.—Juguet cómich en un acte. . . . . (agot.)

La primera nit.—(*Impresions de un nuvi*) . . . . . 0'60

Lo día que 'm vaig casar.—(*Impresions de una*

nuvia) . . . . . 0'60

Ensenyansa superior.—Juguet cómich en un acte . . . . . (agot.)

Drapets al sol.—Escándol humorístich, il·lustrat. . . . . 0'60

Quinze días á la lluna.—Gatada en vers, il·lustrada. . . . . 0'60

Ni la teva ni la meva.—Comedia en 3 actes y en vers . . . . . 2'40

Un viatge de nuvis.—Humorada en vers, il·lustrada. . . . . 0'60

¿Quina dona vol vosté?—Humorada en vers, il·lustrada . . . . . 0'60

Lo primer día.—Juguet cómich lirich, en un acte. . . . . 1'20

Art de festejar.—Catecisme amorós, en vers, il·lustrat per M. Moliné. . . . . 0'60

Guia del conquistador.—2.ª part del *Art de festejar*. . . . . 0'60

¿Colón ó Carnestoltas?—Ensarronada cómica municipal, il·lustració de M. Moliné. . . . . 0'60

¿A baix lo existent!—Disbarat cómich en un acte. . . . . (agot.)

Lo Marqués de Carquinyoli.—Juguet cómich en un acte . . . . . (agot.)

Una aventura de amor.—Il·lustrada per M. Moliné. . . . . 0'60

Pelegrins á Roma.—Viatje bufo-trágich en vers, il·lustrat . . . . . 0'60

¿Per qué no 's casan los homes?—Humorada en vers, il·lustrada . . . . . 0'60

¿Per qué no 's casan las donas?—Humorada en vers, il·lustrada . . . . . 0'60

Jesús María Joseph!—Juguet cómich en un acte. . . . . (agot.)

La salsa del amor. . . . . 0'60

Lo món per un forat.—Humorada en vers, il·lustrada . . . . . 0'60

¿Cóm se pesca un marít?—Humorada en vers, il·lustrada. . . . . (agot.)

De la Rambla á la manigua.—Aventuras d' un reservista, il·lustradas. . . . . 0'60

Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, il·lustrada. . . . . 0'60

Un casament á proba.—Humorada en vers, il·lustrada. . . . . 9'60

La senyora de tothom.—Humorada en vers. . . . . 0'60

Lo libre de las cent veritats.—Edició il·lustrada. . . . . 0'60

El pecat de Eva.—Humorada en vers, il·lustrada . . . . . 0'60

Agencia de matrimonis.—Humorada en vers, il·lustrada. . . . . 0'60

Entre faldillas y pantalóns.—Humorada en vers, il·lustrada . . . . . 0'60

Sota la parra.—Colecció de cantars . . . . . 0'60

AVIAT SORTIRA

Catalans il·lustres

UN MAGNÍFIC VOLUM IMPRÉS SOBRE PAPER ESTUCAT, FABRICAT EXPRESAMENT

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu, fransa de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, ademés, un ral per a certíficat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

DEMANANT LA GRACIA

—Per l'amor de Déu, Sant Roc!... fés que no s'acabi l'any sense que'ns vingui una pesteta, per petita que sigui!..